

VA-strategi Gävle kommun

Innehåll

Inledning	sida 2
Kommunala styrdokument som berör VA-området	sida 3
Målbild	sida 4
VA-strategi	sida 4
Delstrategier	sida 5-8
Hållbar utbyggnad av kommunal VA-försörjning	
Robust och hållbar kommunal VA-försörjning	
Robust och hållbar VA-försörjning utanför kommunalt verksamhetsområde	
Tydliga roller och god kommunikation	
Lagar och krav inom VA-området	sida 9
Ordlista	sida 10

Inledning

Denna VA-strategi utgör, tillsammans med VA-översikten, grunden för en VA-plan i Gävle kommun. Strategin omfattar de vattentjänster som nämns i Lagen om allmänna vattentjänster.

VA-strategin beskriver de fokusområden och ställningstaganden som anses vara de mest prioriterade inom hela kommunkoncernen för att i fortsättningen kunna arbeta fram en god VA-planering. Denna ska i sin tur skapa förutsättningar för långsiktigt hållbara lösningar, möjliggöra minskad miljöpåverkan och underlätta samhälls-utvecklingen. VA-strategin har tagits fram genom förvaltningsövergripande samverkan och diskussioner med utgångspunkt i den tidigare utformade VA-översikten. Målåret för hela arbetet är 2030 med utblick mot 2050 som följer Översiktsplan Gävle kommun.

I nästa steg av VA-planeringen kommer en VA-plan att tas fram där de vägval och prioriteringar som beslutas i strategin ska omsättas till handlings- och åtgärdsplaner. VA-planen beskriver hur, var och när genomförande av åtgärder ska ske i nuvarande och framtida VA-lösningar. Ansvar, roller och samordning är också en del av VA-planen.

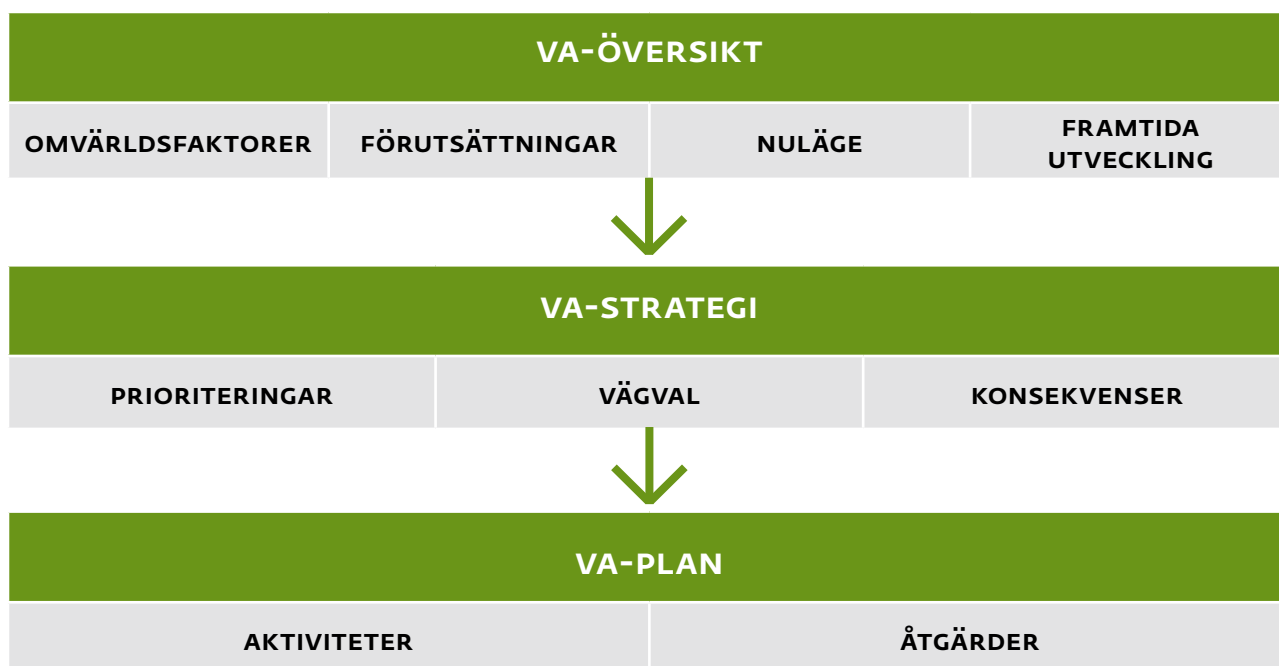
Projektgruppen

Förslaget till strategi är framtagen på kommunfullmäktiges uppdrag av en projektgrupp bestående av:

Eva Jackson	Samhällsbyggnad Gävle
Astrid Grinell	Samhällsbyggnad Gävle
Gunnar Hägg	Samhällsbyggnad Gävle
Petter Jonegård	Samhällsbyggnad Gävle
Lars Westholm	Samhällsbyggnad Gävle
Maria Höjer	Samhällsbyggnad Gävle
Lena Blad	Gästrike Vatten AB
Malin Delin	Gästrike Vatten AB
Gunnar Ferngren	Gästrike Vatten AB

SWECO har bistått arbetsgruppen och utarbetat ett underlag till VA-strategi som arbetsgruppen sedan bearbetat vidare.

VA-strategin har antagits av kommunfullmäktige 2014-09-29

Styrdokument

VA-strategin är framtagen med hänsyn till de fyra perspektiven, medborgare/brukare, medarbetare, hållbart samhälle och ekonomi. VA-strategin kommer inte behandla frågor som rör badvatten, släckvatten och processvatten.

VA-strategin har starka kopplingar till andra kommunalt övergripande planer och strategier.

Här nedan följer några exempel på sådana dokument.

Miljöstrategiskt program

Ett miljöstrategiskt program, antaget 2013, ska styra och samordna kommunkoncernens arbete med miljöfrågor. Ett av de övergripande målen är att minska utsläppen till luft, mark och vatten. Kommunens ambition är att bli en av Sveriges bästa miljökommuner och en god VA-planering är en viktig del av denna strävan.

Översiktsplaner för Gävle kommun med fördjupningar

Avvägningar mellan olika intressen som gäller markens användning görs i översiktsplanen. Gällande översiktsplaner med fördjupningar och det miljöstrategiska programmet ligger på samma strategiska nivå och verkar därför tillsammans.

Vattenförsörjningsplan

En lokal vattenförsörjningsplan ska tas fram för att kartlägga vattenförekomster och tillrinningsområden. Den ska peka ut råvattenförekomster och vara ett komplement till översiktsplaner och detaljplaner så att möjligheten att långsiktigt försörja kommunen med vatten av god kvalitet inte äventyras. Ett utkast till vattenförsörjningsplan för Gävle kommun är framtagen och kommer att fastställas under 2014 av Kommunfullmäktige.

Trafikstrategin

I Trafikstrategin del 1, antagen 2008, finns målformulering om att rening av dagvatten från väg som riskerar att påverka dricksvatten och natur ska ökas i omfattning.

Slamstrategi

Arbete pågår med att ta fram en slamstrategi. Den kommer omfatta frågan om hantering av biogödsel från en framtida biogasanläggning samt restprodukter från reningsverk och enskilda avloppsanläggningar.

Målbild

Med VA-försörjning avses produktion och distribution av dricksvatten samt rening och avledande av avloppsvatten. Med avloppsvatten avses både spillvatten och dagvatten. För att uppnå hållbara VA- system krävs kretsloppsanpassade lösningar.

Målen för Gävle kommuns VA- försörjningen ska uppnås till 2030 med utblick mot 2050 och kan sammanfattas i nedanstående punkter.

- Samtliga boende och verksamheter i kommunen har en långsiktigt hållbar VA-lösning med avseende på miljö- och hälsoaspekter
- Det är klarlagt vilka områden som ska ha kommunalt VA och när utbyggnad kan ske
- VA-lösningar är anpassade till ett förändrat klimat
- Det finns ett långsiktigt hållbart skydd av råvatten
- Tydlighet kring ansvar och rollfördelning råder mellan kommun, VA-huvudman och kommuninvånare
- Informationsflödet mellan kommun, VA-huvudman och kommuninvånare fungerar väl

VA-strategi

För att nå fram till målbilden har fyra delstrategier formulerats som tillsammans utgör Gävle kommuns VA-strategi.

Dessa är följande, utan inbördes rangordning.

- Hållbar utbyggnad av kommunal VA-försörjning
- Robust och hållbar kommunal VA-försörjning
- Robust och hållbar VA-försörjning utanför kommunalt verksamhetsområde
- Tydliga roller och god kommunikation

Delstrategierna består av prioriteringar och vägval, alltså vad som definierar strategin och hur den förväntas användas vid olika former av planeringsarbete. Som ett ytterligare förtydligande finns ett antal konsekvensbeskrivningar. Delstrategi 1 och 2 omfattar kommunalt verksamhetsområde och delstrategi 3 områden utanför. Delstrategi 4 handlar om hur kommunikation ska bedrivas och hur ansvarsfrågor ska tydliggöras.

Delstrategier

1. Hållbar utbyggnad av kommunal VA-försörjning

Prioriteringar

Kommunalt VA ska byggas ut i områden som omfattas av § 6 i Lagen om allmänna vattentjänster. Områden utreds och listas i prioriteringsordning så att en kontrollerad utbyggnadstakt kan hållas.

Kommunen prioriterar utbyggnad av kommunal VA-försörjning genom översiktsplaner och detaljplaner. Kompletteringar av befintlig försörjning ska först och främst ske i centrumnära, kollektivtrafiknära och vattennära lägen.

Vägval

Utbyggnadstakten ska styras av möjligheten att lösa dricksvattenförsörjning, spill- och dagvattenhantering på ett tekniskt, ekonomiskt och miljömässigt rimligt sätt.

Vid utbyggnad av kommunalt VA ska hänsyn tas till befintlig anläggningskapacitet och befintliga verksamhetsområden. Nya exploateringar inom verksamhetsområde för VA ska endast detaljplaneras under förutsättning att kapacitet finns eller planeras att finnas i samtliga system i VA-anläggningen.

Verksamhetsområden för VA utvidgas där det är försvarbart med hänsyn tagen till miljö, hälsa, ekonomi och samhällsutveckling.

Utbyggnad av kommunalt VA ska primärt finansieras

av anläggningstaxan, men alternativa finansieringsformer kan användas om kommunen anser att särskilda skäl föreligger.

I planer för förändrad markanvändning och exploatering ska avledning av dagvatten minimeras.

För att behålla vattnets naturliga kretslopp ska lokalt omhändertagande av dagvatten eftersträvas, särskilt vid avledning till slutna system, för att minska risken för översvämning.

Vid större exploateringar där flera aktörer är involverade är det av stor vikt att det lokala omhändertagandet av dagvattnet sker samordnat och utifrån ett helhetsperspektiv.

I områden där vatten förekommer naturligt, i lågpunkter, våtmarker och sankmarker, ska marken, om möjligt, nyttjas för dagvattenändamål och inte bebyggas.

Konsekvenser

Det krävs ökade tekniska och ekonomiska utredningsinsatser i tidiga planeringsskedet. Sådana kan beröra reningskrav, anläggningars kapacitet och ansvarsfördelning mellan VA-huvudman och fastighetsägare i syfte att nå effektiva VA-lösningar.

Som ett resultat av ovanstående krävs vid planeringsarbete för kommunens utveckling en regelbunden avstämning mot gällande taxenivå så att ambitionsnivån i expansionsplanerna och taxan svarar mot varandra.

2. Robust och hållbar kommunal VA-försörjning

Prioriteringar

Kommunen ska ha ett långsiktigt hållbart skydd av råvatten och dricksvatten.

Alla vattenverk ska ha tillräcklig beredning och mikrobiologiska säkerhetsbarriärer för att säkerställa leverans av dricksvatten av god kvalitet.

Alla reningsanläggningar ska ha en effektiv rening av avloppsvatten.

Ledningsnätet ska förnyas i en sådan takt att problem med driftstörningar hålls på en låg nivå.

Vid planering och åtgärdande av VA-lösningar ska hänsyn tas till effekter av ett förändrat klimat.

Vägval

Vattenförsörjningsplanen är en grund för kommunens övriga planarbete. Den pekar ut värdefulla vattenförekomster vilka kan behöva skydd i form av planbestämmelser och vattenskyddsföreskrifter.

Regional samverkan kring nyttjande och skydd av befintliga och framtida vattentäkter ska eftersträvas.

Inom områden med värdefulla vattenförekomster ska kommunen vara restriktiv till ny exploatering om den kan antas ha en negativ påverkan på befintliga och framtida vattentäkter.

Förorenat dagvatten ska renas så nära källan som möjligt och volymen dagvatten som leds bort i ledningar ska minimeras.

Ledningsnätets förnyelsetakt ska vara väl avvägd med hänsyn tagen till miljö, hälsa och ekonomi.

Konsekvenser

Mark och naturresurser, som är viktiga för vatten- och avloppsförsörjning, skyddas på bekostnad av annan markanvändning. Detta innebär att exploatering och etablering av verksamheter får stå tillbaka i översiktsplaners utpekade områden.

Ett omfattande ansvar för dagvattenhantering, anpassning av verksamhetsområden, högre krav på rening samt ett förändrat klimat kommer att innebära ökade kostnader för den kommunala VA-försörjningen.

Det kommer att krävas ökade resurser för utredningar vid framtagande av översiktsplaner och detaljplaner.

3. Robust och hållbar VA-försörjning utanför kommunalt verksamhetsområde

Prioriteringar

Vid val av VA-lösningar, i ny och befintlig bebyggelse, ska reningsteknik som förbättrar statusen för omkringliggande vattenförekomster krävas.

Kommunen ska öka sin kunskap kring antalet enskilda dricksvattenbrunnar, dess lokalisering, kvalitet och kapacitet.

Dagvatten ska i första hand omhändertas, fördröjas och/eller renas, inom den enskilda fastigheten.

Föroreningar i dagvatten, som kan försvåra möjligheten att uppnå god status enligt Vattendirektivet, ska renas innan det når recipienten.

Vägval

Förorenat dagvatten ska renas så nära källan som möjligt och volymen dagvatten som leds bort i ledningar ska minimeras.

Kommunen ska arbeta stödjande för att underlätta

anläggande och drift av gemensamhetsanläggningar för vatten och/eller avlopp i områden som inte kommer att omfattas av kommunal VA-försörjning.

Vid större exploateringar där flera aktörer är involverade är det av stor vikt att det lokala omhändertagandet av dagvattnet sker samordnat och utifrån ett helhetsperspektiv.

Konsekvenser

Tillsyn av enskilda och gemensamma VA-anläggningar i kommunen kräver utökade resurser för att nå målbilden.

För det stödjande arbetet med bildande och anläggande av gemensamhetsanläggningar för VA krävs det extra resurser. Dessa typer av anläggningar kan bara anläggas under frivillighet från berörda fastighetsägare.

Den låga kunskapen om enskilda dricksvattenbrunnars kvalitet och kvantitet skapar en osäkerhet i kommunens bebyggelseutveckling utanför verksamhetsområdet för VA.

4. Tydliga roller och god kommunikation

Prioriteringar

När utvidgning av verksamhetsområde för kommunal VA-försörjning planeras, ska berörda fastighetsägare och verksamhetsutövare ges en tydlig information i ett tidigt skede. På samma sätt ska det tydliggöras när utvidgningar inte är aktuella.

Ansvarsfrågor och arbetsgångar för utredning, beslut, ägande och utförande gällande VA-anläggningar ska vara tydliga och klagjorda mellan förvaltningar och bolag.

Vägval

Det ska vara enkelt för medborgare och verksamhetsutövare att hitta och få rätt information om frågor som berör VA.

Kommunikation av VA-frågor ska hanteras samordnat mellan förvaltningar och bolag.

Konsekvenser

När informationen är enkel att ta del av ökar kundnöjdheten.

Tidig och tydlig information till berörda fastighetsägare ökar kunskap och acceptans för kommande förändring, vilket sannolikt underlättar VA-utbyggnad.

Medarbetare inom kommunen ökar sin kunskap om varandras verksamheter när arbete sker tvärsektorriellt.

Som fastighetsägare eller verksamhetsutövare i Gävle kommun blir det lättare att ta reda på om och när kommunalt VA byggs ut och kan därmed planera efter detta.

Som fastighetsägare eller verksamhetsutövare i Gävle kommun blir det lättare att ta reda på vad som gäller för den egna anläggningen. Detta kan till exempel vara anslutningsmöjligheter till befintliga nät samt eventuella krav på den egna anläggningen.

Lagar och krav inom VA-området

**Plan- och bygglagen, PBL, (SFS 1987:10)•
Miljöbalken (SFS 1998:808)**

**Lag om allmänna vattentjänster, "vatten-
tjänstlagen", SFS 2006:412**

Anläggningslagen (1973:1149)

**Förordningen (1998:899) om miljöfarlig verk-
samhet och hälsoskydd**

**Livsmedelsverkets föreskrifter om dricksvat-
ten (SLVFS 2001:30)**

**Livsmedelsverkets råd om enskild dricksvat-
tenförsörjning**

**Gävle Vatten ABs allmänna vatten- och
avloppsanläggning, (ABVA)**

Renhållningsordningen 2011-2020

Ordlista

Avloppsvatten	Avloppsvatten är en samlad benämning för spillvatten och dagvatten.
Dagvatten	Ytligt rinnande vatten till följd av nederbörd.
Dricksvatten	Dricksvatten är vatten avsett att drickas av människor och är att betrakta som ett livsmedel.
Gemensamhetsanläggning (GA)	En anläggning som har inrättats med stöd av anläggningslagen (1973:1149).
Råvatten	Grund- eller ytvatten som efter beredning kan användas till dricksvatten.
Spillvatten	Spillvatten är vatten från toalett, dusch, disk, tvätt och bad.
VA-försörjning	Försörjning av dricksvatten och omhändertagande av avloppsvatten.
VA-huvudman	Den som förvaltar den allmänna anläggningen.
VA-lösningar	Tekniska lösningar för vatten, spillvatten och dagvatten.
Verksamhetsområde för VA	Område inom vilket VA-huvudmannen ansvarar för VA-försörjningen

